

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Filozofia z elementami logiki

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Bezpieczeństwo narodowe		Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -		Kod zajęć 14BENS.11HS.04258.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty humanistyczne i społeczne	
Profil studiów profil praktyczny			
Koordynator zajęć	Renata Naskręcka		
Prowadzący zajęcia	Renata Naskręcka		
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Zaliczenie z oceną • Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Zapoznanie z podstawowymi problemami filozoficznymi z zakresu ontologii, teorii poznania i antropologii filozoficznej, a także podstaw logiki formalnej
C2	Rozwijanie umiejętności krytycznego, rzetelnego, twórczego i logicznego myślenia.
C3	Kształtowanie umiejętności analizy tekstu filozoficznego i umiejętności tworzenia samodzielnego tekstu na poziomie eseju filozoficznego.
C4	Krzewienie i doskonalenie podstawowych zasad dialogu i dyskusji interpersonalnej i interkulturowej.
C5	Kształtowanie postaw tolerancji i wrażliwości społecznej.

Wymagania wstępne

Student potrafi wyszukiwać informacje w różnych źródłach i opracowaniach.
 Ma potrzebę poszerzania wiedzy o dużym poziomie abstrakcji.
 Wykazuje postawę zaciekawienia światem na poziomie pytań fundamentalnych.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	ma podstawową wiedzę na temat rozumienia filozofii: etymologicznego znaczenie słowa „filozofia”; źródłowego pochodzenia refleksji filozoficznej; funkcji jakie spełnia i spełniała; natury pytań jakie stawia; jej relacji w stosunku do nauk szczegółowych, religii i polityki.	BEN_K1_W09	Test, Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W2	zna podłoże historyczne, na którym rodziła się i rozwijała europejska tradycja filozoficzna.	BEN_K1_W02	Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W3	zna podstawowe działy refleksji filozoficznej i ich zakres problemowy.	BEN_K1_W09	Test, Wypowiedź ustna
W4	ma podstawową wiedzę w zakresie metafizyki: byt ontologiczny (byt rzeczywisty a byt intencjonalny; byt realny a byt idealny); monizm a dualizm ontologiczny; pojęcie substancji, jej samoistość istotowa i niesamoistość predykatywna; podstawowe zasady ontologiczne (zasada sprzeczności i wyłączonego środka); spór o uniwersalia (idealizm Platoński, realizm umiarkowany Arystotelesa, konwencjonalizm i nominalizm); podstawowa wiedza w zakresie teorii determinizmu, indeterminizmu, finalizmu, kompatybilizmu przy uwzględnieniu zagadnienia wolnej woli; różne koncepcje idealizmu (subiektywny, obiektywny, dialektyczny, transcendentálny).	BEN_K1_W09	Test, Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W5	ma podstawową wiedzę w zakresie teorii poznania: wiedza naukowa a zdroworozsądkowa, poprawność zdania języka naturalnego a jego logiczna wartość; podstawowe metody dochodzenia do sądów poznawczych (indukcja a dedukcja) i ich formułowania (zdania analityczne - definicyjne a zdanie syntetyczne - poszerzające wiedzę; podstawowe pytania epistemologiczne dotyczące źródeł wiedzy i granic poznawczych i w powiązaniu z tym stanowiska poznawcze (idealizm vs realizm, empiryzm vs racjonalizm); postawy poznawcze (dogmatyzm-sceptycyzm-krytycyzm); podstawowe zagadnienia teorii prawdy i jej kryteriów (definicje klasyczne i nieklasyczne); podstawy filozofii umysłu (pojęcie świadomości, samoświadomości, postawa kognitywno - opisująca a postawa egzystencjalno - wartościująca)	BEN_K1_W09	Test, Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W6	zna podstawy wąsko pojętej metafizyki: wiara a religia; postawy wobec wiary (fideizm-ateizm—agnostycyzm); stanowiska filozoficzne (teizm-deizm-panteizm-panenteizm); apologetyka religijna (problemy racjonalizacji wiary); postawy przyjmowane wobec wielości religii (pluralizm, ekskluzywizm, inkluzywizm).	BEN_K1_W02	Test, Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W7	zna wybrane zagadnienia z zakresu antropologii filozoficznej: tożsamość gatunkowa a tożsamość jednostkowa człowieka (filogeneza i ontogeneza); antropocentryzm teoriopoznawczy, ontologiczny i etyczny; podstawowe nurty etyki i wartości na nich oparte (intelektualizm etyczny Sokratesa, eudajmonizm Arystotelesa, hedonizm Epikura, etyka bezwzględnego obowiązku Kanta, utylitaryzm Bentham'a i Milla, etyka niezależna Kotarbińskiego); reprezentowane postawy człowieka w relacji ze społeczeństwem (konformizm, oportunizm, wolność i jej rodzaje)	BEN_K1_W07	Test, Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W8	zna podstawy logiki formalnej, jej natury jako nauki i narzędzia; jej twórców; charakterystyczne elementy języka logiki (logiczne określenie nazwy i jej rodzajów (prosta, złożona, pusta oraz rozumienia konotacji, denotacji, zbioru i podzbioru); struktura i rodzaje budowanych definicji; czym jest tautologia; podstawy prawidłowego wnioskowania; podstawy rachunku zdań; czym są kwantyfikatory i ich rodzaje oraz funkcja logiczna; poprawność zdania języka naturalnego a jego logiczna wartość.	BEN_K1_W10	Test, Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
W9	ma podstawową wiedzę w zakresie biograficznym i doksograficznym filozofów omawianych podczas zajęć wykładowych i ćwiczeniowych.	BEN_K1_W01	Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna
Umiejętności - Student/ka:			
U1	rozdziela pojęcia: filozofia a nauka; mądrość a wiedza; wiedza naukowa a zdrowy rozsądek.	BEN_K1_U01	Test, Esej, Wypowiedź ustna
U2	potrafi dostrzec problem filozoficzny i sformułować prawidłowe pytanie (rozdziela ich naturę w stosunku do pytań stawianych na gruncie nauki szczegółowej, życia potocznego, a życia politycznego).	BEN_K1_U02	Esej, Prezentacja multimedialna, Wypowiedź ustna

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
U3	potrafi przygotować prezentację lub referat na zadany temat filozoficzny konfrontując opinię publiczną (wybrane grupy badawcze) z rozważaniami formułowanymi na gruncie filozofii i innych nauk.	BEN_K1_U04, BEN_K1_U06	Prezentacja multimedialna
U4	potrafi skomentować źródłowy tekst filozoficzny (czy jego literacką reminiscencję) czytany na zajęciach, czy zadany jako praca własna i wprowadzić swoje uwagi i argumenty do dyskusji dbając o precyzję słowa i definicyjną poprawność	BEN_K1_U01	Wypowiedź ustna
U5	potrafi aktualizować historycznie podejmowane problemy filozoficzne i nadawać im współczesne odniesienie do poznawanego świata (jego światopoglądowych kreacji i wartościowania istotnych, wręcz fundamentalnych elementów).	BEN_K1_U01	Esej, Wypowiedź ustna
U6	umie sformułować swoje przemyślenia w krótkich pisemnych formach (esej filozoficzny).	BEN_K1_U04	Esej
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	potrafi prowadzić dialog i jego rozszerzoną formę, czyli dyskusję, prezentując postawę chęci wzajemnego zrozumienia i tolerancji, a jednocześnie krytycyzmu, a także postawy otwartej na nowe treści (open mind).	BEN_K1_K01	Wypowiedź ustna
K2	potrafi trzymać się wytyczanych zasad poprawnej komunikacji, bez niepotrzebnej emocjonalności, z zachowaniem kultury słowa i tolerancji.	BEN_K1_K01	Wypowiedź ustna
K3	rozumie znaczenie relacji międzyludzkich uwzględniających zrozumienie i szacunek wobec godności drugiego człowieka (różnych grup etnicznych i kulturowych)	BEN_K1_K06	Wypowiedź ustna
K4	umie ocenić i docenić funkcję autorytetów w zakresie wiedzy przekazywanej.	BEN_K1_K03	Esej, Prezentacja multimedialna
K5	docenia znaczenie wiedzy i wykształcenia filozoficznego dla rozwoju osobistego, społecznego i cywilizacyjnego.	BEN_K1_K04	Wypowiedź ustna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Pytam, szukam, wątpię – czy filozofuję? Metafilozoficzna – ogólna refleksja nad przedmiotem, zadaniami i funkcją filozofii: racjonalne początki refleksji filozoficznej; jej historyczne i psychologiczne źródło. Elementy logiki: teoria nazwy (jej rodzaje, konotacja a denotacja)	W1, W2, W3, W8, W9, U1, U2, U4, U5, K1, K5	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Jak w języku tworzę świat, w którym jestem? Charakterystyka języka filozofii; perspektywa porównawcza; język filozofii a język codziennej komunikacji i język nauk szczegółowych i politologicznych. Symboliczność i metaforyczność języka filozofii a symboliczność obrazu wykorzystywanego w sztuce. Dialog i dyskusja jako sól filozofii. Elementy logiki: poprawność zdania języka naturalnego a jego logiczna wartość.	W3, W7, W8, W9, U2, U3, U4, U5, U6, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
3.	Czym jest świat formowany w filozoficznych „-izmach”? Podstawowe zagadnienia z zakresu ontologii: znaczenie bytu, jego rodzaje; problematyka podstawy świata (pytanie o arche); materializm – idealizm - dualizm; spór o uniwersalia; spór o przyczynowy ustrój przyrody i jego powiązanie z problemem wolnej woli. Elementy logiki: rodzaje kwantyfikatorów i ich zastosowania w niektórych interpretacjach ontologicznych.	W3, W4, W8, W9, U2, U3, U4, U5, U6, K1	Wykład, Ćwiczenia
4.	Skąd wiemy to co wiemy i co naprawdę wiemy, a co jest kwestią domniemania jedynie? Podstawowe zagadnienia z zakresu teorii poznania; postawa sceptycyzmu vs postawa dogmatyzmu; granice i źródła poznania; rezultaty poznawcze (sądy i ich kryteria weryfikacji). Elementy logiki: poprawność i prawomocność wnioskowania.	W3, W5, W8, W9, U2, U3, U4, U5, U6, K1, K4	Wykład, Ćwiczenia
5.	Czy aktualną i uniwersalną jest/była deklaracja Augustyna, że „chcę poznać Boga i duszę, nic więcej”? Metafizyczne zagadnienia wiary, Boga/bogów/transcendencji; charakterystyczne postawy wiary i niewiary (fideizm-ateizm-agnostycyzm); stanowiska filozoficzne w refleksji o bycie doskonałym (teizm-deizm-panteizm-panenteizm); kognitywizm a emotywizm; racjonalizacja wiary; stanowiska wartościujące religie i ich znaczenie w globalizującym się świecie (pluralizm-ekskluzywizm- inkluzywizm). Elementy logiki: implikacja i jej prawdziwość	W3, W6, W8, W9, U2, U3, U4, U5, U6, K1	Wykład, Ćwiczenia
6.	Mów prawdę, tylko prawdę i zawsze prawdę!? Podmiot i przedmiot rozważań etycznych: etyka deskryptywna a etyka normatywna; podstawowe nurty koncepcji etycznych formułowanych ze względu na wartość uznawaną za „dobro” (aretajzm, eudajmonizm, hedonizm, utilitaryzm, formalizm, etyka niezależna); absolutyzm a relatywizm moralny; autonomiczność i niesamodzielność normatywna etyki; miłość i przyjaźń jako problemy etyczne. Elementy logiki: uzasadnienie jako logiczna podstawa etyki.	W3, W7, W8, W9, U2, U3, U4, U5, U6, K1, K3	Wykład, Ćwiczenia
7.	Człowiek nie jedno ma imię- kim jestem? Wybrane zagadnienia z zakresu antropologii filozoficznej dotyczące tożsamości człowieka: tożsamość gatunkowa a tożsamość jednostkowa; teoria umysłu (świadości a samoświadomość); między intelektualizmem a emocjonalizmem; istotne postawy i relacje społeczne(konformizm i nonkonformizm, wolność i zależność). Elementy logiki: integralność jako logiczna tożsamość.	W3, W7, W8, W9, U3, U4, U5, U6, K1, K3, K4, K5	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda aktywizująca - "burza mózgów", Metoda aktywizująca - konstruowanie "map myśli"

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Napisanie testu (pytania zamknięte typu prawda/fałsz połączone z pytaniem otwartym)
Ćwiczenia	Obecność na zajęciach (jedna nieobecność dopuszczalna, pozostałe nieobecności nie przekraczające 50% zajęć muszą być usprawiedliwione) Napisanie testu końcowego (zaliczenie 50% plus jeden pkt) Oceniana dodatkowa aktywność na zajęciach i przygotowana poza zajęciami (udział w dyskusjach, przygotowanie prezentacji/referatu lub eseju) Dopuszcza się dodatkową możliwość (podwyższającą ocenę) poprzez napisanie eseju tzw. "na żywo" komentującego myśl i problem filozoficzny zawarty we fragmencie krótkiego tekstu (pod kontrolą osoby prowadzącej)

Literatura

Obowiązkowa

1. Kazimierz Ajdukiewicz; Zagadnienia i kierunki filozofii
2. Edward Craig; Filozofia
3. Grzegorz Malinowski; Logika ogólna (wybrane rozdziały i paragrafy)
4. Graham Priest; Logika (wybrane rozdziały i paragrafy)

Dodatkowa

1. Władysław Tatarkiewicz; Historia filozofii
2. Arno Anzenbacher; Wprowadzenie do filozofii
3. Kai Nielsen; Wprowadzenie do filozofii

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	10
Przygotowanie pracy pisemnej	5
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	5
Przygotowanie do egzaminu	10
Przygotowanie do zajęć	10

Inne	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 80
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
BEN_K1_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznego analizowania posiadanej wiedzy oraz dostępnych źródeł i informacji oraz uzupełniania ich w oparciu o ekspertyzy i źródła naukowe typowe dla nauki o bezpieczeństwie
BEN_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przestrzegania zasad etyki i dbania o dorobek i tradycje zawodowe w pracy, w tym w podmiotach odpowiadających za bezpieczeństwo lokalne, narodowe i międzynarodowe
BEN_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykazywania się przedsiębiorczością, kreatywnością i innowacyjnością w pracy zawodowej i aktywności publicznej w szczególności tej typowej dla specjalisty z obszaru nauki o bezpieczeństwie
BEN_K1_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozwiązywania konfliktów (w szczególności tych związanych z funkcjonowaniem systemów bezpieczeństwa) przy wykorzystaniu etycznych metod i środków
BEN_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane do opisywania, interpretowania, oceniania, analizowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów (politycznych, prawnych, gospodarczych) związanych z naukami o bezpieczeństwie
BEN_K1_U02	Absolwent/ka potrafi dobierać i stosować właściwe metody i narzędzia, w tym nowe technologie, do określania i wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej specjalisty z obszaru bezpieczeństwa lokalnego, narodowego i międzynarodowego
BEN_K1_U04	Absolwent/ka potrafi przygotowywać typowe prace pisemne w języku polskim i języku obcym o tematyce związanej z nauką o bezpieczeństwie, posługując się specjalistyczną terminologią i wykorzystując podstawowe ujęcia teoretyczne, a także różne źródła i opracowania
BEN_K1_U06	Absolwent/ka potrafi przygotowywać wystąpienia ustne i brać udział w debacie, w języku polskim i języku obcym o tematyce związanej z nauką o bezpieczeństwie, w trakcie których potrafi omówić zagadnienie szczegółowe z zakresu nauki o bezpieczeństwie, a także przedstawiać i oceniać różne stanowiska
BEN_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie zasady funkcjonowania człowieka w społeczeństwie, w szczególności jako podmiotu konstytuującego organizacje i instytucje polityczne (w tym te odpowiedzialne za bezpieczeństwo lokalne, narodowe i międzynarodowe)
BEN_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu różne rodzaje struktur i instytucji społecznych (politycznych, prawnych, ekonomicznych) oraz ich istotne elementy i zasady funkcjonowania
BEN_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym normy i przepisy prawa regulujące funkcjonowanie organizacji i instytucji społecznych (w szczególności tych odpowiadających za bezpieczeństwo) oraz sposoby ich stanowienia
BEN_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie słownictwo (w szczególności typowe dla nauki o bezpieczeństwie), także w języku obcym, umożliwiające rozumienie i tworzenie różnych rodzajów tekstów pisanych i mówionych, formalnych i nieformalnych
BEN_K1_W10	Absolwent/ka zna i rozumie determinanty efektywności procesu komunikowania społecznego w obszarze bezpieczeństwa oraz zmiany w systemie bezpieczeństwa wraz z ich przyczynami, przebiegiem, skalą i konsekwencjami